

Kjøbstadsvalgere vælge den større Del af Byraadet, og de høiest beskattede Valgere kun den mindre Del deraf, medens lige det Modsatte er Tilfældet paa Landet. (Berg: Det er en Misforstaelse!) Nei, det er fuldstændig rigtigt, og derfor bestræbe mange af os sig ogsaa, dengang vi havde Landkommunalloven til Behandling, for at faae indført den Valgmaade for Landet, der gjælder i Byerne, saaledes at altsaa hele Velgermassen kom til at vælge den større Del af Sogneraadet; men der blev imidlertid reist Modstand derimod af Folk, som man mindst skulde tro vilde gjøre det. (Afskyndelse af Berg.) Jeg vil bede det ærede Medlem for Veisle Amts 2den Valgkreds (Berg) om at tie stille, naar Andre tale, thi det er ikke hvert Dieblit beleiligt at høre paa hans Bemærkninger. Jeg siger, at det vilde have været forunderligt, om man ikke havde indhentet Oplysninger fra dem, der dog kjende Sagen bedre end det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther). Det ærede Medlem veed dog vel, at der her kun sidder meget faa Mænd fra Kjøbstæderne, og naar der fra alle Kommunalbestyrelserne fremkommer en saadan Erklæring, som den, den høitærede Minister nu afgav, forekommer det mig rigtigst, at det vilde være i en besynderlig Modstrid med, hvad man kalder at stræbe efter at skaffe Kommunerne Selvstændighed og Frihed, om man vilde bebyrde dem med Noget, som de faa stærkt have frabedt sig. Jeg kan derfor ikke indse, at der er nogen Grund til videre at fremme dette Lovforslag.

K. Pedersen: Jeg kunde ikke rigtig høre de Bemærkninger, som det ærede Ordførere for Forslagsstillerne (Winther) gjorde ved, hvad jeg tidligere udtalte; men jeg skal kun gjøre en Tilspøiselse heril. Den ærede Ordførere maa dog være opmærksom paa, at det Offentlige, hvis det skal bygge i Byerne, naturligvis maa bygge noget mere, end Erangen i det giivne Dieblit fordrer. Kunne ærede Medlemmer da ikke nogenlunde forudsæ, hvad der vil ske? Det kan let have skadelige Følger for Arbejderbefolkningen i Byerne, idet de ledige Boligers Pris naturligvis til en vis Grad maa nedsettes, og dette trækker Arbejdere til fra andre Kanter, hvorved der ikke bliver Arbejde nok til dem, som engang ere der. Dettr er en af de Ulemper, som kunne fremstaa. Den anden er, at man derved paa en vis Maade tvinger det Offentlige til at optræde som Konkurrent med de Private, og det i et Forhold, hvori disse staa bedre og kunne gjøre det billigere, end det Offentlige.

Vogelius: Jeg vil blot med et Par Ord udtale mig om det foreliggende Lovforslag, da jeg tror at have noget Kjendskab til disse Forhold. Jeg skal da som min Ansøiselse bemærke, at jeg er overbevist om, at der aldeles ikke er nogen Erang tilstede til Foranstaltninger af dette Slags.

Jeg takker den høitærede Minister, fordi han efter givne Anledning har skaffet de Oplysninger tilveie, som nu ere fremkomne, og jeg skal overfor de ærede Forslagsstillere bemærke, at det forekommer mig, at det, forinden de fremkom med Lovforslaget, havde været deres Pligt selv at undersøge, om der virkelig var nogen Grund til at fremkomme med det. Det er meget godt, at man nu har faaet tilstrækkelige Oplysninger, som vise, at man intetsteds ønsker slige Foranstaltninger. Det er min Mening, at en Lov af denne Beskaffenhed endog vilde være ligesom skadelig, idet den mulig vilde støtte Forlangender, som ere urimelige, og derved af Kommunerne kræve Forholdsregler, som der ikke er Erang til, og som dog vilde være byrdesulde.

Fenger: Jeg for mit Vedkommende vil stemme for dette Lovforslags Overgang til 2den Behandling, idet jeg gaar ud fra, at man efter de Oplysninger, som ere tilveiebragte af den høitærede Indenrigsminister, vel ikke kan antage, at der for Dieblittet er nogen særlig Erang tilstede til at gaa den Lei, som ligger til Grund for de ærede Forslagsstilleres Tanke, men paa den anden Side maa man heller ikke afvise, at der paa enkelte Steder kan være en saadan Erang tilstede eller i alt Fald, at en saadan Erang kunde opstaa. Da nu Loven, saa vidt jeg skjønner, ikke gaar videre end at give Vedkommende de fornødne Midler til at kunne tilfredsstille en saadan Erang, forsaavidt som den skulde opstaa, og forsaavidt som man dertil føler sig opfordret, saa synes jeg ikke, at der kan være nogen Betænkelighed for Rigsdagen ved at vedtage en saadan Bestemmelse.

Indenrigsministeren: Jeg ønsker med Hensyn dertil at sige, at det forekommer mig, at man skal være forsigtig med at give Expropriationslove, naar der overhovedet ikke er nogen udpræget Erang til dem.

Winther: Jeg vil til de to ærede Medlemmer for Frederiksborg (K. Pedersen) og Frederikshavn (Vogelius) bemærke, at Reglen om Kommunerens Selvførelse dog har en vis Grændse efter Grundlovens Bestemmelse, og det er netop dette, som jeg har tænkt mig, at der i et Tilfælde som det nærværende kunde være Anledning til paa en Maade at gribe ind i, forsaavidt Erangen er tilstede, og Kommunen ikke skulde være villig til at efterkomme den. Det er under Statens Tilsyn, at Kommunerne have deres Selvførelse, men iøvrigt er det ganske vist, at Selvførelsen ikke er stor, især i Kjøbstæderne, hvor man har en Borgmester, som er indsat af Regeringen, og som i mange Tilfælde kan gjøre Udslaget, tværtimod hvad der ellers kunde være Byens Ønske. Det har glædet mig at høre det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Fenger)